

Przykładowe zadania maturalne

Matura język polski | poziom podstawowy

Nauka do matury 2026: czas start! Jeśli chcesz podejść do egzaminu dojrzałości z większą pewnością siebie i spokojem, jesteś we właściwym miejscu. **Pomożemy Ci wyznaczyć drogę do celu** i skupić się na tym, co naprawdę ma znaczenie w okresie przedmaturalnym.

Poniższe **materiały zostały opracowane przez ekspertów** – dzięki temu znajdziesz w nich treści, które realnie pomogą Ci w przygotowaniach **do matury 2026**. Z nami skutecznie zaplanujesz naukę, utrwalisz najważniejsze informacje i unikniesz typowych błędów egzaminacyjnych.

*Gotowy?
Zaczynamy!*

Zadania maturalne z języka polskiego na poziomie podstawowym są podzielone na części, czyli:

- test dotyczący języka polskiego w użyciu,
- test historycznoliteracki,
- wypracowanie maturalne.

W teście odnoszącym się do języka polskiego przedstawione są teksty, które należy starannie przeczytać i na ich podstawie odpowiedzieć na zadane pytania. Przykładowe pytania pojawiające się w tej części pracy przedstawiono poniżej.

Przeczytaj uważnie teksty, a następnie wykonaj zadania umieszczone pod nimi. Odpowiadaj tylko na podstawie tekstów i tylko własnymi słowami – chyba że w zadaniu polecono inaczej. Udzielaj tylko odpowiedzi, o ile Cię poproszono.

Tekst 1.

Agnieszka Krzemińska

Po co człowiekowi czasowa zmiana miejsca

Wraz z rozwojem cywilizacji pojawili się turyści. Dobrowolne podróżowanie, napędzane ciekawością, potrzebą podreperowania zdrowia czy rekreacji, istniało już w antyku, ale spopularyzowali je w XVII w. europejscy arystokraci, którzy – aby poszerzyć horyzonty – odbywali Grand Tour po Europie. Coraz doskonalsze środki transportu przełożyły się na coraz niższe koszty podróży i przyczyniły się do mody na wyjazdy rekreacyjne wśród zamożnych mieszkańców brudnych miast. Dziś turystyka to zjawisko masowe, którego wpływ na jednostki, społeczeństwa i globalne procesy ekonomiczno-ekologiczne badają naukowcy.

Motywy napędzające masową turystykę są różne. Podczas gdy jedni szukają kontaktu z przyrodą, rekreacji i odpoczynku, inni cenią sobie spotkania z ludźmi i kulturami. Turystyka może być ucieczką od codzienności, sposobem na podkreślenie statusu, poszukiwaniem tożsamości, formą dowartościowania i samospelnienia. Jest też środkiem konsumpcji duchowej i materialnej. Pewne jednak jest, że dla wielu osób podróżowanie, które ma estetyczny, edukacyjny i społeczny wymiar, jest ważne w dążeniu do harmonijnego rozwoju i poczucia szczęścia.

Leszek Kołakowski sformułował najkrótszą definicję turystyki: stwierdził, że jest ona typowo ludzką formą bezinteresownej aktywności poznawczej. Najwięcej na podróżach zyskują ci, którzy chcą poznawać nowe dźwięki, języki, zapachy, smaki i widoki, bo to ożywia umysł.

Bo podróż to stan umysłu, tym bardziej że poza domem stajesz się kimś innym – prowadzisz inne życie, używasz obcego języka, poznajesz nowych ludzi i miejsca. Antropolodzy porównują podróż do pielgrzymki albo rytuału. Coś w tym jest, bo miejsca kultu (świątynie, grobowce, kościoły) to często odwiedzane atrakcje, w których zachwyt nad sztuką lub pięknem natury może wywoływać silne emocje. Podróżnik odbywa rodzaj rytuału przejścia z typowym dla niego zawieszeniem poza czasem, dlatego może robić rzeczy wyjątkowe: szastać pieniędzmi, jeść i pić bez umiaru lub robić co innego niż zazwyczaj, mało (lub ciągle) spać, inaczej wyglądać, nosząc bikini czy narciarski kombinezon.

Podróże pozwalają skupić się na sobie, swoich potrzebach i przyjemnościach – nowej kuchni, muzyce, zabytkach, co skutecznie obniża poziom stresu, jest sposobem na chwilowe zapewnienie sobie celu i docenienie piękna życia. Po powrocie wspomnienia z podróży pomagają utrzymać dystans i równowagę. Niestety, u kolekcjonerów wrażeń podróżniczych łatwo o snobizm i współzawodnictwo, czemu usługi turystyczne wychodzą naprzeciw: uciekają się

też do inscenizowania rzeczywistości (np. w zorganizowanych dla turystów wioskach Papuasów czy Masajów). Zwiedzanie takich miejsc również może być ciekawe – przecież to od naszych potrzeb i oczekiwań zależy, jaki wybierzemy sobie program podróży.

Turystyfikacja świata umożliwia jego bezpieczne zwiedzanie i daje zarobek ludziom z branży, ale jednocześnie wymaga przelotów samolotowych, gigantycznej infrastruktury i łączy się z zadeptywaniem zabytków, parków krajobrazowych, umasowieniem rodzimych kultur. Jost Krippendorf, szwajcarski socjolog, symbolem turystyki masowej uczynił uroborosa, czyli węża zjadającego własny ogon: turysta masowy przyjeżdża do atrakcyjnego miejsca, niszczy jego kulturowe i naturalne środowisko, a tym samym – jego niepowtarzalność i atrakcyjność.

Na podstawie: Agnieszka Krzemińska, Podróż jak prozak. Po co człowiekowi czasowa zmiana miejsca, „Ja. My. Oni. Poradnik Psychologiczny «Polityki»”, t. 33, 01/2019.

Tekst 2.

Olga Stanisławska

Sens podróżowania

Zwiedzanie jest obrzędem zawłaszczania. Kawałek po kawałku symbolicznie bierzemy w posiadanie ten świat, do którego przecież mamy prawo – czujemy to instynktownie i powtarzają nam to foldery biur podróży. Przemieszczamy się po kuli ziemskiej, jakbyśmy się przechadzali z koszykiem alejkami planetarnego supermarketu.

Świat ten zamieszkują jednak również inni i podróż jest nieuchronnie spotkaniem z drugim człowiekiem – lub też świadomym unikaniem spotkania.

Masowa turystyka otworzyła milionom z nas – mieszkańców państw

na tyle zasobnych, byśmy mogli podróżować lub choćby o podróżach rozmyślać – drogę do dalekich krajów. Jednocześnie za jej przyczyną rozrasta się nowy, fascynujący świat – ersatz, niezwykle uniwersum tworzone, by miło potwierdzać stereotypy przyjezdnych. Czy to nie Stendhal zauważył, że mieszkańcy Szwajcarii cały rok ubierają się normalnie, poza latem, kiedy to wkładają skórzane spodnie, jakie spodziewają się zobaczyć angielscy kuracjusze?

Konsumujemy odmienność sprowadzoną do banału. Oto cudowny świat, świat uproszczony. Zredukowany do listy paru punktów, które możemy przyswoić podczas dwutygodniowego pobytu – plaża, piramida, wielbłąd, feluka na Nilu. „Bańka turystyczna” – tak socjologzy nazywają tę szklaną kulę, zaklętą przestrzeń iluzji, magiczny plac zabaw o niewidzialnych granicach, w którym turyści izolują się od lokalnej rzeczywistości.

Są turyści, którzy z naturalną gracją przebywają w bańce stworzonej na ich potrzeby. Są też tacy, którzy za żadne skarby nie przyznają, że są turystami, pogarda dla turystów jest wszakże tak stara, jak sama turystyka.

Przebić się poza ściany „bańki turystycznej” nie zawsze jest jednak łatwo. Nie zawsze też jest to słuszne. Bańka jest przecież potrzebna nie tylko turystom, którym pozwala uniknąć zaskoczeń, konieczności zrozumienia lokalnych obyczajów, wyjścia poza strefę komfortu. Chroni też lokalną społeczność przed nadmiarem turystów. Miejscowi również bronią się przed traumą: wykształcają własny stereotyp turysty. Oczekują od przyjezdnych określonych zachowań i próbują zatrzymać ich na określonej przestrzeni. I czasem po prostu muszą od nas odpocząć.

Co jednak począć, jeśli – jak Monteskiusz – wierzymy, że kontakt z inną kulturą jest niezbędny, by wyostrzyć spojrzenie, i pozwala lepiej zrozumieć świat? Jeśli właśnie spotkanie z drugim człowiekiem jest dla nas największą radością? Jeśli chcemy dać szansę podróży,

żeby nas odmieniła, jak mówił Bouvier, choć – jak zauważał – nie wiemy, czy nas wtedy nie zniszczy?

Możemy szukać dziur w „bańce turystycznej”. Naszej własnej, prywatnej chwili prawdy. Nawet jeśli wiemy, że możemy się rozczarować, gdy przyjdzie nam pożegnać się z egzotyką – odkryć, że Szwajcarzy zwykle noszą dżinsy, Masajowie oszczędzają na dom z pustaków, balijskie kobiety po pracy, zamiast oddawać się tradycyjnym tańcom, oglądają amerykańskie seriale. Możemy w ogóle unikać eleganckich hoteli, rajskich plaż, słynnych świątyń, malowniczych miast.

Jednak jakkolwiek byśmy podróżowali, rowerem przez Transylwanię czy z biurem podróży na tunezyjską plażę, klucz jest jeden – inny człowiek powinien być dla nas podmiotem.

Na podstawie: Olga Stanisławska, Sens podróżowania. Przestroga, „Tygodnik Powszechny”, wydanie specjalne, nr 3–4/2020.

Zadanie 1.

Na podstawie tekstu Agnieszki Krzemińskiej rozstrzygnij, czy turystyka zmienia podróżującego człowieka. Uzasadnij odpowiedź.

Przykładowa odpowiedź: Tak. Doświadczenia podróżnicze powracające we wspomnieniach pomagają mu po powrocie zachować życiową równowagę.

Zadanie 2.

Na podstawie tekstu Olgi Stanisławskiej wyjaśnij, jaka korzyść i jakie ryzyko wynikają dla turysty z przekroczenia ścian „bańki turystycznej”.

Korzyść.....

Ryzyko.....

Przykładowa odpowiedź:

Korzyść: Turysta zobaczy świat taki, jaki jest, a nie taki, jaki jest kreowany dla podróżnych.

Ryzyko: Turysta może się rozczarować tym, że świat jest niezgodny / może być niezgodny z jego wyobrażeniami o tym świecie.

Zadanie 3.

Czy przekonanie, że zwiedzanie jest zawłaszczaniem, wyrażone w tekście Olgi Stanisławskiej, znajduje potwierdzenie w tekście Agnieszki Krzemińskiej? Uzasadnij odpowiedź, odwołując się do obu tekstów.

Przykładowa odpowiedź: W tekście A. Krzemińskiej nie znajdujemy potwierdzenia przekonania, że zwiedzanie jest zawłaszczaniem. Według autorki tekstu 1. zwiedzanie to forma poznania świata i samego siebie. Podczas podróży ludzie nie przypisują sobie miejsc, w których się znajdują, ale czerpią z nich inspiracje. W tekście O. Stanisławskiej jasno przedstawiono problem zawłaszczania. Autorka stwierdza, że ludzie zwiedzający beztrósco przechadzają się przez świat – jakby był ich własnością.

Zadanie 4.

Wyjaśnij, na czym polega ironia zastosowana w 4. akapicie tekstu Olgi Stanisławskiej.

Przykładowa odpowiedź: Ironia w tekście polega na nagromadzeniu podniosłych określeń użytych do opisu stworzonej dla turystów sztucznej rzeczywistości.

Zadanie 5.

Na podstawie obu tekstów napisz notatkę syntetyzującą na temat: skutki masowej turystyki. Twoja wypowiedź powinna liczyć 60–90 wyrazów. Uwaga: w ocenie wypowiedzi będzie brana pod uwagę poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna.

Przykładowa odpowiedź: Obie autorki dostrzegają pozytywne i negatywne skutki masowej turystyki. Zauważają, że podróżowanie stało się dostępne dla większości ludzi, ale też to, że konsekwencją masowej turystyki jest m.in. zjawisko zafałszowywania rzeczywistości w odpowiedzi na wyobrażenia turystów o zwiedzanych miejscach. Stanisławska podkreśla, że tzw. „bańka turystyczna” utrudnia turystyce poznanie prawdy o lokalnych społecznościach. Krzemińska z kolei stwierdza, że podróżowanie może przynieść mu wiele korzyści emocjonalnych i poznawczych, nawet jeśli oznacza zwiedzanie inscenizowanych miejsc.

Źródło zadania: <https://arkusze.pl/maturalne/język-polski-2023-maj-matura-podstawowa.pdf>

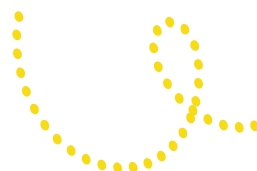
Źródło odpowiedzi: <https://arkusze.pl/maturalne/język-polski-2023-maj-matura-podstawowa-odpowiedzi.pdf>

W teście historycznoliterackim pojawiają się fragmenty tekstów pochodzące z obowiązującego kanonu lektur. W tej części matury mogą pojawić się również plakaty, reprodukcje obrazów itp., które nawiązują do kanonu lektur. Pytania w teście są ściśle powiązane z samymi lekturami. Przykładowe pytania pochodzące z tej części pracy zaprezentowano poniżej.

Zadanie 1.

Przeczytaj fragment Pieśni IX Jana Kochanowskiego.

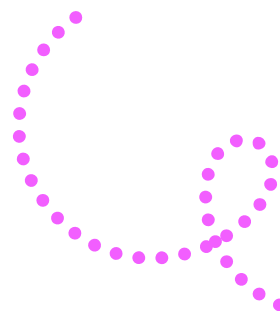

Jan Kochanowski

Pieśń IX (Księgi wtóre)

Nie porzucaj nadzieje,
Jakoć sie¹ kolwiek dzieje:
Bo nie już² słońce ostatnie³ zachodzi,
A po złej chwili piękny dzień przychodzi. [...]
Nic wiecznego na świecie:
Radość się z troską plecie,
A kiedy jedna weźmie moc nawiętszą⁴,
W ten czas masz ujrzeć odmianę naprędszą. [...]
Lecz na szczęście wszelakie
Serce ma być jednakie;
Bo z nas Fortuna⁵ w żywe oczy szydzi,
To da, to weźmie, jako sie jej widzi.
Ty nie miej za stracone,
Co może być wrócone:
Siła⁶ Bóg może wywrócić w godzinie;
A kto mu kolwiek ufa, nie zaginie.

Jan Kochanowski, *Pieśń IX*, [w:] tegoż, *Poezje*, Warszawa 1988.

¹ Sie (starop.) – się.

² Nie już (starop.) – jeszcze nie.

³ Ostatnie (starop.) – po raz ostatni.

⁴ Nawiętszą (starop.) – największą.

⁵ Fortuna – w mitologii rzymskiej bogini kierująca ludzkim losem.

⁶ Siła (starop.) – wiele.

Jaką postawę życiową zaleca podmiot liryczny Pieśni IX Jana Kochanowskiego? Uzasadnij odpowiedź.

Przykładowa odpowiedź: Stoicyzm – filozofia zakładająca, że zawsze należy zachować spokój, gdyż los jest zmienny i dobro ze złem się przeplatają.

Źródło zadania: <https://arkusze.pl/maturalne/jezyk-polski-2023-maj-matura-podstawowa.pdf>

Źródło odpowiedzi: <https://arkusze.pl/maturalne/jezyk-polski-2023-maj-matura-podstawowa-odpowiedzi.pdf>

Zadanie 2.

Przeczytaj fragment Ody do młodości Adama Mickiewicza.

Adam Mickiewicz

Oda do młodości

Bez serc, bez ducha, to szkieletów ludy;
Młodości! dodaj mi skrzydła!
Niech nad martwym wzlecę światem
W rajską dziedzinę ułudy:
Kędy zapał tworzy cudy,
Nowości potrząsa kwiatem
I obleka w nadziei złote malowidła.

Adam Mickiewicz, *Oda do młodości*, [w:] *Oda w poezji polskiej*. Antologia, Wrocław 2009.

Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń odnoszących się do przytoczonego fragmentu Ody do młodości Adama Mickiewicza. Zaznacz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

1.	Motyw lotu, wykorzystany we fragmencie, jest symbolem ludzkiego dążenia do pokonywania ograniczeń.	P	F
2.	Wizja rajskiej przestrzeni, wykreowana we fragmencie, podkreśla kontrast między rzeczywistością a marzeniami.	P	F

Odpowiedzi: P, P

Źródło zadania: <https://arkusze.pl/maturalne/jezyk-polski-2023-maj-matura-podstawowa.pdf>

Źródło odpowiedzi: <https://arkusze.pl/maturalne/jezyk-polski-2023-maj-matura-podstawowa-odpowiedzi.pdf>

Zadanie 3.

Wybierz jeden z poniższych tytułów części *Przedwiośnia*:

- *Szklane domy*
- *Wiatr od Wschodu*.

Wyjaśnij sens wybranego tytułu na podstawie znajomości powieści Stefana Żeromskiego.

Tytuł części.....

Wyjaśnienie sensu tytułu części.....

Przykładowa odpowiedź: Tytuł części: *Szklane domy*.

Wyjaśnienie: Tytuł jest symbolem nadziei, jaką ojciec tchnął w Cezarego, opowiadając mu o szklanych domach. Cezary był przekonany, że ujrzy je w niepodległej Polsce.

Źródło zadania: <https://arkusze.pl/maturalne/jezyk-polski-2023-maj-matura-podstawowa.pdf>

Źródło odpowiedzi: <https://arkusze.pl/maturalne/jezyk-polski-2023-maj-matura-podstawowa-odpowiedzi.pdf>

Zadanie 4.

Przeczytaj definicję pojęcia koncept oraz wiersz *Niestatek* Jana Andrzeja Morsztyna.

Koncept – wyszukany pomysł rządzący konstrukcją całości lub części utworu poetyckiego, zrealizowany w postaci zaskakujących

i kunsztownych sposobów rozumowania, obrazowania i wysłowienia.

Na podstawie: Podręczny słownik terminów literackich, red. Janusz Sławiński, Warszawa 2001. Jan Andrzej Morsztyn

Niestatek¹

Oczy są ogień, czoło jest zwierciadłem,
Włos złotem, perłą zęb, płęć mlekiem zsiadłem,
Usta koralem, purpurą jagody²,
Póki mi, panno, dotrzymujesz zgody.
Jak się zwadzimy³ – jagody są trądem,
Usta czeluścią, płęć blejwasem bladym⁴,
Zęb szkapią kością, włosy pajęczyną,
Czoło maglownią⁵, a oczy perzyną⁶.

Jan Andrzej Morsztyn, Niestatek, [w:] tegoż, Wybór poezji, Wrocław 1998.

¹ Niestatek – tu: niestałość, zmienność.

² Jagody – policzki.

³ Zwadzić się – pokłócić się.

⁴ Blejwas blady – martwa biel ołowianej białej farby.

⁵ Czoło maglownią – pomarszczone jak pokryta rowkami deska do maglowania.

⁶ Perzyna – popiół.

Wyjaśnij, na czym polega koncept w wierszu Niestatek Jana Andrzeja Morsztyna.

Przykładowa odpowiedź: Koncept w utworze polega na ukazaniu niestałości uczuć mężczyzny względem kobiety. Emocje i konkretne sytuacje powodują, że mężczyzna zmienia do niej stosunek w sposób skrajny.

Źródło zadania: <https://arkusze.pl/maturalne/jezyk-polski-2024-maj-matura-podstawowa.pdf>

Źródło odpowiedzi: <https://arkusze.pl/maturalne/jezyk-polski-2024-maj-matura-podstawowa-odpowiedzi.pdf>

Zadanie 5.

Przeczytaj fragment Wesela Stanisława Wyspiańskiego.

Stanisław Wyspiański

Wesele

AKT II

SCENA 24

[...]

WERNYHORA

Wszystko święte, wszystko żywo;
z daleka, a miałem blisko;
wybrałem twój dom, zagrodę
i wybrałem Weselisko.

Waszmość rękę miej szczęśliwą:
Daję Waści złoty róg.

[...]

Na jego rycerny głos
spotężni się Duch,
podejmie Los.

Daję w twoje ręce róg.

Stanisław Wyspiański, Wesele, Wrocław 1977.

Wyjaśnij symbolikę złotego rogu w Weselu Stanisława Wyspiańskiego.

Przykładowa odpowiedź: Złoty róg w „Weselu” to symbol nadziei na odzyskanie niepodległości i narodowego zrywu. Jego zgubienie symbolizuje utratę tej szansy, brak odpowiedzialności i próżność polskiego społeczeństwa, które zamiast skupić się na wielkim celu, przedkłada własne, przyziemne sprawy nad dobro ogółu.

Źródło zadania: <https://arkusze.pl/maturalne/jezyk-polski-2024-maj-matura-podstawowa.pdf>

Źródło odpowiedzi: <https://arkusze.pl/maturalne/jezyk-polski-2024-maj-matura-podstawowa-odpowiedzi.pdf>

Zadanie 6.

Przeczytaj fragment reportażu *Zdążyć przed Panem Bogiem* Hanny Krall.

Hanna Krall

Zdążyć przed Panem Bogiem

– W klinice, w której potem pracowałem, była wielka palma. Stawałem czasem pod nią – i widziałem sale, na których leżeli moi pacjenci. To były dawne czasy, kiedy nie mieliśmy dzisiejszych lekarstw ani zabiegów, ani aparatów, i większość ludzi w owych salach skazana była na śmierć. Moje zadanie polegało na tym, żeby możliwie najwięcej spośród nich ocalić – i uprzytomniłem sobie kiedyś pod palmą, że właściwie to jest to samo zadanie, co tam. Na Umschlagplatzu. Wtedy też stałem przy bramie i wyciągałem jednostki z tłumu skazanych. – I tak stoisz przy tej bramie przez całe życie?

– Właściwie tak. A kiedy nic już nie mogę zrobić, pozostaje mi jedno: zapewnić im komfortową śmierć. Żeby nie wiedzieli, nie cierpieli, nie bali się. Żeby się nie poniżali.

Hanna Krall, *Zdążyć przed Panem Bogiem*, Kraków 2020.

Na podstawie podanego fragmentu *Zdążyć przed Panem Bogiem* oraz całego reportażu Hanny Krall wyjaśnij, jaką rolę w powojennym życiu Marka Edelmana odgrywała pamięć o wydarzeniach na Umschlagplatzu. W odpowiedzi uwzględnij sens tytułu reportażu.

Przykładowa odpowiedź: W powojennym życiu Marka Edelmana pamięć o Umschlagplatzu była fundamentalna, stanowiąc motywację do walki o każde życie. Oddaje to sens tytułu, gdyż Edelman jako lekarz, starał się osłonić płomień życia wbrew wyrokowi śmierci, podobnie jak wcześniej próbował ratować ludzi na Umschlagplatzu, aby ich ocalić.

Źródło zadania: <https://arkusze.pl/maturalne/język-polski-2024-maj-matura-podstawowa.pdf>

Źródło odpowiedzi: <https://arkusze.pl/maturalne/język-polski-2024-maj-matura-podstawowa-odpowiedzi.pdf>

Zadanie 7.

Do których postaci mitologicznych nawiązują przytoczone fragmenty wierszy? Każdemu z fragmentów wierszy A–B przyporządkuj po jednej postaci mitologicznej wybranej spośród 1–4. Wpisz numer wybranej postaci mitologicznej w odpowiednie miejsce w tabeli.

Postać mitologiczna

	Fragment wiersza	Postać mitologiczna
A	Jest pracowity, silny i wytrwały, Lwia skóra nagie barki mu pokrywa, Lecz wobec pana swojego nieśmiały, Łańcuchów swoich sam kuje ogniwa Adam Asnyk	
B	Był taki młody nie rozumiał, że skrzydła są tylko przenośnią trochę wosku piór i pogarda dla praw grawitacji nie mogą utrzymać ciała na wysokości wielu stóp Zbigniew Herbert	

1. Herakles
2. Charon
3. Syzyf
4. Ikar

Odpowiedzi: A-1, B-4

Źródło zadania: <https://arkusze.pl/maturalne/jezyk-polski-2025-maj-matura-podstawowa.pdf>

Źródło odpowiedzi: <https://arkusze.pl/maturalne/jezyk-polski-2025-maj-matura-podstawowa-odpowiedzi.pdf>

Zadanie 8.

Przeczytaj poniższy fragment tekstu.

Topos oblężonej twierdzy obecny w literaturze i sztuce często związany był z symboliką twierdzy obronnej. Twierdza miała znaczenie dosłowne i oznaczała fortyfikację obronną z załogą oraz przerośnię jako symbol obrony wartości, wolności, np. w Księdze Psalmów, w których za mocną warownię uznano Boga. Twierdze budowane na wzniesieniach miały na celu skutecznie chronić przed wrogiem i wszelkim złem.

Opracowano na podstawie: Małgorzata Krakowiak, *Oblężenie: metafora i przerośnię*, Katowice 2014.

W ramce podano tytuły trzech lektur obowiązkowych. W której z nich występuje topos oblężonej twierdzy? Wpisz właściwy tytuł w wyznaczonym miejscu i uzasadnij odpowiedź. W uzasadnieniu odwołaj się do sytuacji potwierdzającej jednocześnie znaczenie dosłowne i znaczenie przerośnię wyrazu twierdza w tej lekturze.

Kordian Potop Wesele

Tytuł lektury.....

Uzasadnienie.....

Przykładowa odpowiedź: Topos oblężonej twierdzy występuje w „Potopie”. Ukazana jest w niej obrona Częstochowy oblężonej przez Szwedów. Częstochowski klasztor jest symbolem ojczyzny, zaatakowanej przez najeźdźców, ostatnim bastionem obrony.

Źródło zadania: <https://arkusze.pl/maturalne/jezyk-polski-2023-grudzien-probna-podstawowa.pdf>

Źródło odpowiedzi: <https://arkusze.pl/maturalne/jezyk-polski-2023-grudzien-probna-podstawowa-odpowiedzi.pdf>

Zadanie 9.

Przeczytaj fragment *Lalki* Bolesława Prusa.

Bolesław Prus

Lalka

W tydzień po odwiedzinach Węgiełka wpadł Ochocki. Zmęźniał, opalił się i wyglądał na młodego szlachcica. [...]

Zapalił papierosa i prawił:

– Nie wiem, czyś pan słyszał, że nieboszczka prezesowa, oprócz drobnej części, cały swój majątek zapisała na cele dobroczynne. Szpitale, domy podrzutków, szkółki, sklepy wiejskie et cetera...

Bolesław Prus, *Lalka*, Wrocław 2019.

Zadanie 9.1.

Na podstawie przytoczonego fragmentu *Lalki* oraz całej powieści Bolesława Prusa wykaż, że działania prezesowej Zasławskiej były zgodne z założeniem pracy organicznej

.....

Przykładowa odpowiedź: Praca organiczna to działania polegające na współpracy różnych warstw społecznych mające na celu rozwój społeczeństwa jako całości. Zasławska finansowała instytucje poprawiające jakość życia ludzi słabszych i ubogich. Zapewniła w swoim majątku opiekę i wychowanie dzieciom chłopskim, odpowiednie warunki życia mieszkańcom. Pozostawiła po sobie pieniądze na cele dobroczynne.

Zadanie 9.2.

Czy działalność dobroczynna Izabeli Łęckiej stanowiła realizację założenia pracy organicznej? W uzasadnieniu odpowiedzi odwołaj się do Lalki Bolesława Prusa

.....

Przykładowa odpowiedź: Nie. Praca organiczna polegała na dbaniu o rozwój kraju, warstw społecznych. Natomiast celem działalności dobroczynnej Izabeli Łęckiej było zaistnienie w życiu towarzyskim / zaznaczenie swojej pozycji społecznej.

Źródło zadania: <https://arkusze.pl/maturalne/jezyk-polski-2024-grudzien-probna-podstawowa.pdf>

Źródło odpowiedzi: <https://arkusze.pl/maturalne/jezyk-polski-2024-grudzien-probna-podstawowa-odpowiedzi.pdf>

Zadanie 10.

Przeczytaj poniższy fragment utworu literackiego.

George Orwell

Rok 1984

 Jak zwykle, na ekran wypłynęła twarz Emmanuela Goldsteina, Wroga Ludu. Wśród widowni rozległy się syki. [...] Goldstein, renegat i odstępcą, niegdyś, dawno temu (jak dawno, tego nikt dokładnie nie pamiętał) był jednym z przywódców Partii, równym niemal samemu Wielkiemu Bratu, ale później wdał się w działalność kontrrewolucyjną i został skazany na karę śmierci; w tajemniczych okolicznościach udało mu się jednak zbiec, a następnie zniknąć. Program Dwóch Minut Nienawiści zmieniał się codziennie, lecz za każdym razem koncentrował się na Goldsteinie.

George Orwell, *Rok 1984*, Warszawa 2021.

Na podstawie powieści *Rok 1984* George'a Orwella wyjaśnij, jaką funkcję w oddziaływaniu na społeczeństwo w systemie totalitarnym pełniła figura wroga. Przykładowa odpowiedź: Dzięki wskazywaniu społeczeństwu wroga i podsycaniu nienawiści społecznej do takiej osoby, uzasadniano eliminowanie osób, które szkodziły interesowi partii.

Źródło zadania: <https://arkusze.pl/maturalne/jezyk-polski-2025-sierpień-poprawkowa-podstawowa.pdf>

Źródło odpowiedzi: <https://arkusze.pl/maturalne/jezyk-polski-2025-sierpień-poprawkowa-podstawowa-odpowiedzi.pdf>

WYŻSZA SZKOŁA
KSZTAŁCENIA
ZAWODOWEGO

www.studia-online.pl